

Twentieth Century Fox

L'imperi de Zanuck

Fisavi

William Fox (Tulchva, Àustria-Hongria, 1879 - Nova York, 1952), l'any 1915, va fundar la Fox Film Corporation. Molt prest s'adona de la importància de l'actor com a estrella i contracta Theda Bara i Tom Mix.

L'any 1933 Darryl F. Zanuck (Wahoo, Nebraska, 1902 - Palm Springs, Califòrnia, 1979) funda, amb Joseph M. Schenck, la Twentieth Century Pictures. Darryl F. Zanuck era aleshores un productor en ascens que havia començat a fer feina com a "gagman" per a Mack Sennett, i, després d'una breu col·laboració amb Chaplin, s'havia consolidat a la Warner Bros. com a autor de la sèrie de Rin-tin-tin.

Dia 29 de maig de 1935 es fusionen la Fox i la Twentieth Century Pictures i sorgeix la Twentieth Century Fox,

la darrera major que va aparèixer. Va ser, però, la tercera en poder i guanyos darrere la Paramount i la Metro.

Si la Fox va aportar els seus grans mitjans de producció, els seus estudis i la seva àmplia xarxa de sales, la Twentieth Century va aportar l'enginy i l'energia creativa de Darryl F. Zanuck.

La "marca de fàbrica" de la factoria Zanuck es va posar de manifest en el seu programa de producció d'espectacles de gust popular, però de confecció elegant: novel·lesques reevocacions històriques, *biopics*, comèdies musicals, films romàntics i fins i tot *remakes*.

Noms clau de la productora varen ser Tyrone Power (actor), Nunnally Johnson (guionista), Henry King (director), Alfred Newman (músic, que va fer la música que acompanya la marca de la productora al començament de les pel·lícules), entre d'altres.

Segons una afirmació del director Joseph L. Mankiewicz, que va passar vuit anys de la seva carrera a la

20th., l'estudi era, sobretot, un lloc per a directors (com la Metro era l'"estudi dels productors"), com ho confirmen noms tan il·lustres com Ford, Hawks, Hitchcock, Cukor, Sturges (Preston), Lubitsch, Dwan, Fuller, Kazan, Preminger, etc.

Des de finals dels 30 i durant la dècada següent, Zanuck comença a posar les bases per llançar-se a programes més ambiciosos i tenir un grup d'*stars* més ric i més ample: Linda Darnell, Betty Grable, Gene Tierney, Anne Baxter, Carmen Miranda, Dana Andrews, John Payne, Henry Fonda, etc.

Entre les predileccions temàtiques de la productora es troba la tendèn-

"A començament dels anys 50, la introducció del Cinemascope amb *La túnica sagrada* (Henry Koster, 1953) i la confirmació de Marilyn Monroe com a estrella varen relançar la companyia."

cia a "rellegir" la història més en termes de conflicte entre personatges i ambient social que no de rigorosa fidelitat als fets; la tendència a insertar l'actor en un enquadrament fortament pictòric; la insistència en els valors americans de la tenacitat i la solidaritat (esquivant l'enfocament polític) sobre la lluita quotidiana per l'existència; inclinació cap a films policíacs "documentalistes" de la postguerra (*Días sin vida* de Henry King, *Las uvas de la ira* i *La ruta del tabaco* de John Ford, *La casa de la calle 92* de Henry Hathaway, etc.)

A la 20th Century Fox, la postguerra comença l'any 1943, quan es planteja la necessitat de rodar films "socials" i "realistes" que radicalizaven el camí

iniciat per *Las uvas de la ira* i *¡Qué verde era mi valle!*

A començament dels anys 50, la introducció del Cinemascope amb *La túnica sagrada* (Henry Koster, 1953) i la confirmació de Marilyn Monroe com a estrella varen relançar la companyia.

L'any 1956 va acabar la primera etapa de l'era Zanuck, que se'n va anar per ser productor independent, i va començar la de Buddy Adler (Nova York, 1909-Los Angeles, Califòrnia, 1960), un exproductor de la Columbia.

Adler no tenia l'energia ni la personalitat del seu predecessor, però varen seguir tenint grans èxits com *El*

rey y yo o *Las nieves del Kilimanjaro*. El començament del final de la 20th va venir amb el daltabaix de *Cleopatra*, que va enfonsar econòmicament l'estudi.

Zanuck va tornar el 1962 per salvar la companyia. Va posar el seu fill Richard al capdavant de la producció.

L'èxit d'*El dia más largo* va permetre tornar a obrir els estudis i reprendre les activitats, fins que l'any 1971 Zanuck se'n va definitivament. Durant aquest període fan pel·lícules de gran èxit com *Zorba el griego*, *Sonrisas y lágrimas*, *Hello Dolly*, *El planeta de los simios*, *Dos hombres y un destino*, *Patton*, *Contra el imperio de la droga*, etc. □